

OPASPALVELUT

Kuva: Harri Kontio

LEADER

Pohjois-Pohjanmaa

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

maaseuturahasto

OPASPALVELUT

Maaseudulla on mielenkiintoisia nähtävyyksiä, tapahtumia ja tarinoita, jotka voi löytää vain opastetuilla kierroksilla. **Opaspalveluilla** alueen vetovoimatekijät tuodaan näkyville sekä kuntalaisille että vierailijoille. Opaspalveluiden kysyntä kasvaa **lähimatkailun** lisäessä suosiota ja **elämyksellisyyden** korostuessa matkailukokemuksessa. Opastustyö on usein sesonkiloonteista ja soveltuu siksi hyvin yhdistyksien tuottamaksi palveluksi. Yksityishenkilöt voivat toimia opasliiton hyväksyminä (työ verokortilla, toiminimellä tai osuuskunnan kautta).

Matkailun ohella opaspalveluita voi hyödyntää osana **kulttuurikasvatusta** (perusopetuksen ops:n ja vasu:n mukaisesti). Alueen aineelliseen ja aineettomaan kulttuuriperintöön perustuva opastus vahvistaa yhteisöllisyyttä ja lisää kotiseudun arvostusta.

Opastus voi olla lyhyt tai pitkä alueen esittely pienemmälle tai isommalle ryhmälle. Opastuksia voidaan tehdä linja-autossa, ostokierroksella, luonnossa, kävellen, pyöräillen, museossa, kirkossa tai rooliasuun pukeutuneena. Opastuksia voi rakentaa eri **aihealuiden** ympärille (kummitukset, sotahistoria, teollisuus jne.). **Teemalliset aikamatkat** liittyvät järjestämispaikan menneisyyden todellisiin tapahtumiin ja tarinoihin ja niissä korostuu itse tekeminen ja kokeminen.

Ennen opastusta:

- tee reittisuunnitelma ja aikataulu, sovi tarvittaessa käyntikohteet
- sovi oppaan, kuljettajan ja kohteen välisestä yhteistyöstä (esim. bussin hidastaminen tietyssä kohtaa, esittelyvuorot)
- huolehdi ympäristöstä pois vaaratekijät ja huomioi esteettömyys

- varmista esittelyn kuuluvuus (mikrofonit)
- informoi osallistujia etukäteen (pukeutumisen, jalkineet, erityisvarusteet)
- huomioi oppaiden palkka, palkkiot
- muista tarkistaa vakuutukset (kuljetukset, tapaturmat, vastuuvakuutus)
- varaudu erilaisiin ensiapu- ja ongelmatilanteisiin (EA-taidot, häiriökäyttäytyminen)
- tee turvallisuussuunnitelma
- ideoi opastukseen liittyviä myyttäviä oheistuotteita ja palveluita (lähtölahja, ruokailu)

Oppaana toimiminen:

- harjoittele esiintymistä ja äänenkäyttöä (mikkiin puhumisen taito, älä huido, puhu selkeästi, kielitaito)
- ryhmänhallintataidot (huomioi myös yksilö)
- mieti opastus aina kohderyhmän ja käyntikohteiden mukaan (ikä, ymmärrys, mielenkiinto, taustat, erityisryhmät)
- hanki taustatietoa kohteista ja kunnasta, hyödynnä paikallisuutta ja tarinoita
- alkutervehdys ja lopetus ovat kriittisiä kohtia
- jokaisella opastuksella on huippukohta (draaman kaari ajattelu)
- harjoitus tekee mestarin - ole oma persoona
- varaa aikaa yhteiseen jutusteluun ja takataskuun ekstra-tarinoita

Lisätietoa:

- Kyläkierros-kortti (Yhteisöjen ABC-kortisto)
- Tarinallistaminen-kortti
- Perinteen hyödyntäminen -kortti
- paikalliset opasyhdistykset
- Suomen Opasliitto (opas-koulutukset) suomenopasliitto.fi